

БИЛТЕН

број 8

26.08.2016.

Тираж:300 примерака

САДРЖАЈ

ЖЕТВА СУНЦОКРЕТА

мр Анка Качаревић.....3

ОДРЕЂИВАЊЕ ВРЕМЕНА БЕРБЕ СТОНОГ ГРОЖЂА

мр Дејан Маринковић.....5

ТРЖИШТЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

мр Младен Павловић7

АГРОПОНУДА.....8

СТИПС.....9

ЖЕТВА СУНЦОКРЕТА

Успех жетве сунцокрета зависи од правилног одабира тренутка жетве, подешености и адекватног управљања комбајном.

Усев сунцокрета може почети да се скида када је у семену (зрну) завршен процес синтезе уља и других материја, те када се садржај влаге снизи на постотак који дозвољава сигурно складиштење уз евентуално досушивање тј. у технолошкој зрелости. Најбоље је пре жетве са сваког усева узети просечан узорак и одредити постотак влаге у семену. У технолошкој зрелости семе садржи 12-14% влаге, а за чување у складиштима, влага треба бити мања од 10%. Осипање зрна има највећи значај од свих губитака. Најмањи губици због осипања зрна сунцокрета је при влази од 12-14%, тада су листови суви, а цела биљка добија мрко браон боју, иако код појединих хибрида главице задржавају мрко жуту боју, па је најсигурнији метод за одређивање почетка жетве постотак влаге. Међутим, најчешће је при тој влажности квалитет рада комбајна лош због велике влажности главица, листова и стабла. Због тога би било најбоље да се влажност зрна креће око 10%. Не препоручује се жетва сунцокрета испод 10%, јер тада су губици знатно већи на парцели, а такође и на хедеру комбајна. Многи пољопривредни произвођачи о овом моменту не воде довољно рачуна па допуштају да влажност зрна падне јако ниско.

Често се могу видети усеви сунцокрета који су “изгорели”. Главице сунцокрета у тим усевима су величине песнице, а влажност зрна је 5-6% или нешто већа. Треба знати да не постоји начин да се овакав усев комбајнира са малим губицима. Чак и када се ради са новим, добро подешеним комбајном који се креће одговарајућом брзином, осипање зрна сунцокрета је веће од дозвољеног. Ако је комбајн лоше подешен и креће се великом брзином, губици због осипања зрна могу износити неколико стотина килограма по хектару. Најбољи доказ за то је самоникли сунцокрет који се на парцели појављује наредних неколико година. Осипање сунцокрета за произвођаче представља двоструку штету: смањује се принос сунцокрета и закоровљују њиве самониклим сунцокретом који је опасан коров. Да би се осипање зрна svelo на прихватљиву меру, треба настојати да усев сунцокрета буде уједначен у току читаве вегетације како би и сазревање било уједначено. Међутим, то је тешко постићи због тога што су наше парцеле неуједначене по својим физичким, хемијским и биолошким својствима и због грешака које се праве приликом извођења предсетвене припреме и сетве сунцокрета. Већина сунцокретишта су “прошарана”. На истој њиви, биљке су различите висине и зрелости па је веома тешко одредити прави моменат за жетву и добро подесити комбајн. Ова појава се јавља сваке године, у мањој или већој мери. У екстремним временским условима разлике које постоје на парцели максимално долазе до изражаја. У годинама када су високи приноси, већина произвођача не придаје одговарајући значај губицима зрна. То је погрешан начин размишљања. Чак и у случају када се постижу високи приноси, штета је да пропадне део рода у који су уложени велики рад и средства.

За жетву сунцокрета користе се житни комбајни уз одређена подешавања и употребу адаптера за сунцокрет.

Правила која треба да се поштују при подешавању комбајна и комбајнирања су:

- Хедер треба да буде подигнут тако да одсецање глава врши са што мањом количином штапова;
- Бубањ треба да буде максимално успорен;
- Зазор између бубња и подбубња треба да буде максимално повећан;
- Ветар треба да буде успорен, да не издувава семе сунцокрета преко сита како не би долазило до мрвљења и млевења глава на режућем апарату (пуно нечистоћа);
- Смањити зазор између бубња и подбубња ако је усев са мањим садржајем влаге и смањити брзину кретања комбајна;
- Код жетве влажнијег усева могуће је повећати брзину кретања комбајна;
- Најоптиманија брзина кретања комбајна је око 5 км/х.

За успех жетве заслужни су и сами хибриди. За квалитетно обављање жетве погодни су хибриди који уједначено сазревају и имају суву стабљику, а такође хибриди високе отпорности на полагање и осипање семена.

мр Анка Качаревић

ОДРЕЂИВАЊЕ ВРЕМЕНА БЕРБЕ СТОНОГ ГРОЖЂА

Производња стоног грожђа поставља посебне захтеве у погледа еколошких услова, агро и помотехнике, заштите и избора оптималног рока бербе, паковања, чувања и транспорта до тржишта и потрошача.

Максима којом се руководе произвођачи и трговци у свим овим операцијама јесте да изглед и квалитет убраног и конфекционираног стоног грожђа мора бити беспрекорно, тј. највишег квалитета.

Производња стоног грожђа углавном се у свету одликује редовним недостатком падавина у време физиолошких функција раста, развитка и зрења гроздова. То директно утиче на погоршање квалитета и интензитета зрења гроздова у смислу одлагања бербе, обојености и величине бобица као и појаве ожеготина од сунца на њима код осетљивих сорти. Агро- и ампелотехничке операције (наводњавање, ђубрење, зелена резидба ластара, уклањање лишћа око гроздова у фази шарка) нарочито утичу на ефикаснију заштиту, бољу обојеност и зрење грожђа.

Код стоног грожђа можемо разликовати тзв. *технолошку* (углавном се подударе са појмом највећег КВ грожђа тј. момента када је грожђе најквалитетније и најатрактивније да изађе на тржиште, при чему је овај период различите дужине трајања и сортно је специфичан) и *физиолошку зрелост* (означава физиолошку зрелост или способност семенке да клија), која није од већег значаја с обзиром на неклимактерични карактер стоног грожђа тј. немогућност његовог дозревања у хладњачи. Произвођачи су заинтересовани, поред висине приноса, за отпорност грожђа наприликом њихове манипулације (сортирања, паковања и транспорта), као и за дужину њиховог чувања, нарочито ван хладњача. Потрошач купује стоно грожђе очима, док његов квалитет утврђује оценом укуса.

Питање оцена КВ стоног грожђа нешто је комплексније у односу на др. воће, јер је грозд састављен од бобица и петелјковине, а свака од ове 2 компоненте се понаша засебно, при чему заједнички обликују општи утусак из којег произилази општи изглед и оцена КВ убраног грожђа.

Као најкомпетентнија метода за оцену КВ стоног грожђа данас се примењује рефрактометријско одређивање растворљиве суве материје у соку бобица уз оцену укуса (органолептишка оцена). Иако се укуси тржишта међусобно разликују, усвојена је скала доњег минимума КВ у погледу вредности рефрактометријског индекса:

- Ране сорте (Кардинал, Викторија): траже минимум 12^0 Брикса;
- Остале сорте са семенкама: 13^0 Брикса;
- Бесемене сорте: минимум 14^0 Брикса.

Појам оптималног рока бербе треба ипак посматрати врло флексибилно. Код врло раних и раних сорти попут Кардинала време комерцијалне бербе наступа пре оптималне технолошке зрелости јер се ради о првом стоном грожђу које излази на тржиште, па његова берба и пласман може ићи и до 10 дана раније. Приликом одређивања времена

бербе треба се руководити и епохама зрења, тј. суми температура које су потребне за сазревање грожђа одређених сорти. Наиме, француски ампелограф Пулијат је направио класификацију сорти пореклом од *Vitis vinifera* према добу сазревања грожђа. Као "стандард" је узео сорту Шасла бела и поделио све остале сорте у пет група:

1. група – *Веома ране сорте*, сазревају пре сорте шасла бела, од 5. – 25. јула (Мадлен Анжевин);
2. група – *Ране сорте*, припадају првој епохи сазревања. Сазревају истовремено са шаслом од 1. – 25. августа (Кардинал);
3. група – *Средње касне сорте*, припадају другој епохи сазревања. Сорте које припадају овој групи сазревају 10 – 15 дана после сорти прве епохе, од 25. августа до 10. септембра (Викторија, Блек Меџик);
4. група – *Касне сорте*, трећа епоха сазревања. Сорте које припадају овој групи сазревају 10 – 15 дана после сорти друге епохе, од 15. септембра до 1. октобра (Мускат Италија и Мускат Хамбург);
5. група – *Веома касне сорте*, припадају четвртој епохи сазревања. Сорте ове епохе сазревају 10 – 15 дана после сорти треће епохе, од 5. – 25. октобра (Афус-Али).

Ових пет група стоних сорти дозрева сходно својим биолошким особинама, клими краја у којем се гаји, као и орографским особинама самог винограда из којег потечу, а могући распон бербе је растегнут на преко 3 месеца у природним условима гајења.

мр Дејан Маринковић

ТРЖИШТЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

Одлуку о томе шта се исплати, односно не исплати, производити на тржишту ЕУ-а не доносе заједничке институције, као нити поједине државе чланице. Иако у прошлости није било увек тако, данас се са великом сигурношћу може утврдити да ће оцену исплативости будуће производње европских пољопривредника доносити у првом реду тржиште, односно потрошачи. Због специфичности ове производње и улоге пољопривреде и надаље се очекује важна улога државе. Но, она ће у првом реду бити подупирач у смислу стварања оквира у којем ће се отворати простор за одрживу пољопривреду у погледу захтева тржишта, бриге о околини и очекивања која ће постављати шира заједница.

У том је смислу важно разумети да је одлука о избору производње пре свих на самом произвођачу. Он је тај који мора планирати производњу с обзиром на ситуацију на тржишту и потражњу за неким одређеним производом, односно с обзиром на своју могућност да понуди тржишту тражени производ по одговарајућем квалитету и цени. Све релевантне прогнозе и студије показују да се мале земље као што је Србија најбоље могу уклопити на европско тржиште посебном ексклузивношћу пољопривредно - прехранбених производа, врхунским квалитетом производа с уграђеном додатном вредношћу, органским производима и разноврсношћу препознатљиве понуде производа и услуга пољопривредних газдинстава.

Трајна компаративна предност нашим пољопривредницима осигурана је могућностима које ће и надаље стварати растуће значење туризма у Србији. Пресудно ће при томе бити јаче међусобно повезивање, као и повезивање с осталим гранама, као и већа иновативност и знање о томе како најуспешније одговорити растућим захтевима тржишта и потрошача.

мр Младен Павловић

БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА НА ИНТЕРНЕТУ

Министарство пољопривреде и заштите животне средине је пре две године покренуло сајт www.agroponuda.com, са циљем да се пољопривредним произвођачима пружи могућност да лакше и брже продају своје пољопривредне производе путем интернета. Агропонуа је берза пољопривредних производа и спроводи се у циљу промовисања малих пољопривредних газдинстава која функционишу као породична газдинства. Подаци о понуђачима пољопривредних производа постављају се бесплатно на портал www.agroponuda.com. На тај начин се ствара база тржишних података расположивих пољопривредних производа и ствара се подршка њиховом пласману на подручју читаве Републике Србије. Сви пољопривредни произвођачи који су заинтересовани за овакав начин продаје пољопривредних производа, могу се обратити саветодавцима Пољопривредне стучне и саветодавне службе “Падинска Скела” ради постављања података на сајт.

Потребни подаци су: Име и презиме, адреса, бр пољ. газдинства, врста и количина производа и контакт телефон.

Objavljene ponude od strane PSSS Padinska Skela u periodu 29.7. – 26.08. 2016.

KATEGORIJA	VRSTA PROIZVODA	BROJ OBJAVLJENIH PONUDA	PONUĐENA KOLIČINA	REALIZOVANO
ВОЋЕ	СТОНО ГРОЖЂЕ	4	10 Т	3 √
РАТАРСКИ УСЕВИ	ОВАС, ЈЕЧАМ	2	10 Т	
ПОВРЋЕ	КРАСТАВАЦ, ЛУБЕНИЦА, ЗЕЛЕНА САЛАТА	3	2000 ком., 4 Т и 2000 ком.	
ЖИВА СТОКА	ОВЦЕ (40-80 КГ)	1	200	
ЖИВА СТОКА	ПРАСАД (16-25 КГ)	1	10 ком.	
ЖИВА СТОКА	ПРИПЛОДНА КРАВА	2	4 ком.	

**Преглед цена (РСД) са зелене, кванташке и сточне пијаце у Београду за период
15.08.2015.- 22.08. 2015. године**

Поврће			Воће			Пијачна цена стоке	
Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Кванта ш	Зелена	Производ	Жива вага
	Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг
Блитва	17.00	25.00	Банана	130.00	150.00	Товљеници (80-120 кг)	190.00
Боранија	125.00	200.00	Бресква	65.00	80.00	Бикови(≥500кг, ХФ раса)	-
Карфиол	160.00	-	Нектарина	60-85.00	-	Бикови(≥500кг, СМ раса)	-
Кромпир бели	30.00	50.00	Малина	300.00	400.00		
Лубеница	12.00	30.00	Јабука	45-80.00	80-100.00		
Лук црни	25.00	30.00	Крушка	70-90.00	80-100.00		
Паприка	80.00	130.00	Шљива	30.00	50-60,00		
Парадајз	75-80.00	70-100,00	Лимун	310.00	350.00		
Тиквице	50.00	50.00	Лешник очишћени	1000.00	1200,00		
Пасуљ	180-200.00	300.00	Поморанца	170.00	150.00		